

JORGE GRUNDMAN

SHOAH

FOR SOLO VIOLIN AND SACRED TEMPLE

SHOAH, DEL COMPOSITOR JORGE GRUNDMAN

por Iván Gaztañaga

La Shoah es un abismo en la Historia de Europa. Shoah es una palabra que contiene la vida de 6 millones de judíos que fueron exterminados por el Nazismo, un régimen totalitario en el poder desde enero de 1933 hasta la derrota de Alemania en la Segunda Guerra Mundial el 8 de mayo de 1945. Durante aquellos devastadores doce años el judaísmo europeo fue despojado de derechos, eliminadas sus libertades y finalmente deshumanizado, convertido en ceniza y en olvido.

Junto con las víctimas desapareció también buena parte del patrimonio cultural judío. Se quemaron libros públicamente, las corrientes de arte moderno fueron renombradas como “degeneradas” y muchas obras se expoliaron, robaron y malvendieron. El teatro y el cine sufrieron la censura, los actores y directores no pudieron dirigir ni actuar como antaño. También la música fue cruelmente perseguida, el Lexikon der Juden in der Musik, fue por ejemplo una enciclopedia nazi que contenía listas con miles de nombres de músicos, compositores y musicólogos señalados por ser judíos y que sirvió de hoja de ruta para derrumbar a la música judía.

La población judía fue expulsada de sus casas, negocios, colegios, universidades y sinagogas. En definitiva, el nazismo vació la esfera pública y privada de judíos. Unos murieron encerrados de hambre y enfermedades dentro del gueto de su ciudad, otros masacrados a balazos en bosques o barrancos y muchos otros fueron deportados en trenes para ganado para más tarde ser gaseados en campos de exterminio. El antisemitismo nazi se propuso borrar dos mil años de huella y herencia judía en Europa. La Shoah tiene tatuada en su piel la culpabilidad de los perpetradores y cómplices y, el silencio del mundo. Pero también contiene el testimonio para que no se olvide, se guarde en la memoria y se recuerde a las víctimas por generaciones.

La historia de los Grundman es la historia trágica de muchas familias judías arrancadas de sus raíces. Los abuelos de Jorge huyeron de Alemania durante la Noche de los Cristales Rotos en 1938 sin embargo fueron asesinados en el Gueto de Varsovia donde se hacinaron a unas 400.000 personas desde 1940. En julio de 1942 comenzaron las deportaciones al campo de exterminio Treblinka, pero su padre, Henri, se salvó y huyó con dieciséis años a Estados Unidos. Jorge nacerá y vivirá en Madrid años más tarde.

En un viaje por Europa central Jorge se topó en el Museo Judío de Praga con la figura de alguien que cambió su visión sobre la música, el judaísmo y la Shoah: Freidl Dicker-Brandeis. Fue una artista pintora vienesa que se convirtió en heroica educadora para los niños del gueto de Terezín. Freidl fue ejecutada en Auschwitz en 1944, pero previamente rescató 4.500 pinturas de sus alumnos, que encerrados y traumatizados, pudieron retratar cómo era su vida en familia o en colegio antes del horror nazi. Fue el arte lo que precisamente alivió el sufrimiento de los niños dentro del campo.

Contemplando la exposición de esos dibujos fue cuando el proceso creativo de la obra Shoah emergió en Jorge. Se detuvo, lloró y comenzó a silbar una melodía, dando de esta manera voz a los colores, a las formas, a la luz, y a todo el legado artístico de los alumnos de Freidl. Un sinfín de preguntas asaltaron a Jorge y esas emociones son las que deseó llevar a violín como un mensaje para todos nosotros.

Escribir música es el intento de diálogo con las personas que ya no están, puede incluso resarcir las heridas de años de silencio y liberar así el trauma de la barbarie nazi. Jorge Grundman nos hace partícipes de la narración musical del recuerdo de quienes no conoció: de todas las víctimas de la Shoah. Escuchen.

שואה

מלחין: חורחה גרונדמן

השואה היא תהום בהיסטוריה של אירופה. המילה שואה מכילה את חייהם של שישה מיליון יהודים אשר הושמדו על ידי גרמניה הנאצית, משטר רודני ששלט מינואר 1933 ועד לתבוסת גרמניה במלחמת העולם השנייה בשמונה במאי 1945. במהלך שנים עשרה השנים ההרסניות הללו, נשללו מיהדות אירופה זכויותיה, חוסלו חירויותיה ולבסוף נלקחה ממנה אנושיותה, והיא נהפכה לאפר ושכחה.

עם הקורבנות נעלם גם חלק ניכר מהמורשת התרבותית היהודית. ספרים הועלו באש בפומבי, תנועות האמנות המודרנית הוגדרו כמנוונות ויצירות רבות הוחרמו, נבזזו ונמכרו במחירים עלובים. התאטרון והקולנוע סבלו מצנזורה; שחקנים ובמאים לא יכלו לשחק ולביים כבימים עברו. גם המוזיקה נרדפה באכזריות. לקסיקון היהודים במוזיקה, למשל, אנציקלופדיה נאצית שפורסמה ב-1940, כללה את שמותיהם של אלפי מוזיקאים, מלחינים וחוקרי מוזיקה אשר סומנו כיהודים. האנציקלופדיה שימשה כמפת דרכים שנועדה למוטט את המוזיקה היהודית.

האוכלוסיה היהודית גורשה מבתיה, מעסקיה, מבתי הספר, מהאוניברסיטאות ובתי הכנסת. בסופו של דבר, הנאצים רוקן את תחומי החיים הציבוריים והפרטיים מיהודים. חלקם מתו מרעב ומחלות בעודם כלואים בגטאות של עיריהם, אחרים נטבחו בריות ביערות או בגיאיות, ורבים אחרים גורשו ברכבות משא שיועדו לבהמות ומאוחר יותר נרצחו בגז במחנות ההשמדה. האנטישמיות הנאצית הייתה נחושה למחוק אלפיים שנות חותם ומורשת יהודיים באירופה. בשואה מקועקעת אשמתם של הפושעים ומשתפי הפעולה וכן שתירתו של העולם. אולם היא מכילה גם את העדויות, כדי לא לשכוח, כדי לשמר בזיכרון את הקורבנות למשך כל הדורות.

סיפורם של בני משפחת גרונדמן הוא סיפורן הטרגי של משפחות יהודיות רבות אשר נעקרו משורשיהן. סביו של חורחה נמלטו מגרמניה בליל הבדולח בשנת 1938, אולם נרצחו בגטו ורשה בו נדחסו עם 400,000 בני אדם נוספים משנת 1940. ביולי 1942 החלו הגירושים למחנה ההשמדה טרבלינקה, אך אביו, הנרי, שהיה אז בן שש עשרה, ניצל ונמלט לארצות הברית. שנים לאחר מכן, נולד חורחה במדריד, שם הוא חי מאז.

במהלך נסיעה למרכז אירופה נתקל חורחה במוזיאון היהודי בפראג בדמות אשר שינתה את תפישתו אודות מוזיקה, יהדות והשואה: פרידל דיקר-ברנדייס. ציירת ואמנית וינאית שגורשה לגטו טרזין, ושימשה כמחנכת עזת נפש של ילדי הגטו. פרידל הוצאה להורג באושוויץ בשנת 1944, אולם לפני לכן עלה בידה להציל 4,500 תמונות שציירו תלמידיה, אשר בעודם כלואים וסובלים מטראומות שונות, תיארו את חיי המשפחה או את בתי הספר לפני האימה הנאצית. האמנות הקלה באופן משמעותי על סבלם של הילדים במחנה.

בעודו מתבונן בתערוכה על אותם ציורים, הפציע בחורחה התהליך היצירתי ונולדה היצירה שואה. הוא נעצר, בכה והחל לשרוק מנגינה, באופן שהעניק קול לצבעים, לצורות, לאור, ולכל המורשת האמנותית של תלמידיה של פרידל. אינסוף שאלות צצו במוחו של חורחה ואלה הן התחושות שהוא ביקש להעביר אל הכינור כמורשת עברנו וכמסר למשפחתו.

הלחנת מוזיקה היא נסיון לשוחח עם האנשים שכבר אינם. היא אף עשויה לפצות על פצעי שנות השתיקה ולשחרר את הטראומה של האזכרות הנאצית. חורחה גרונדמן משתף אותנו בסיפורו המוזיקלי של הזיכרון של אלו שלא הכיר: קורבנות השואה כולם. האיזונו.

תרגום: אנה וולוביץ'

JORGE GRUNDMAN COMPOSITOR

Jorge Grundman es un compositor de música clásica, Doctor en Artes por la Universidad Rey Juan Carlos, Máster Universitario en Creación e Interpretación Musical por la Universidad Rey Juan Carlos, Licenciado en Ciencias e Historia de la Música por la Universidad de La Rioja, Ingeniero Técnico de Sonido e Imagen por la Universidad Politécnica de Madrid y Diplomado Técnico en Informática por la Universidad Pontificia de Salamanca.

Su música se ha programado o ha sido difundida por radio o televisión en numerosos países como Estados Unidos, Reino Unido, Australia, Alemania, Francia o España y ha sido estrenada en lugares tan representativos como el Carnegie Hall de Nueva York, la Berliner Philharmoniker, el Auditorio Nacional de Música de Madrid, el Teatro Nacional de Brasilia o el Teatro de la Zarzuela de Madrid.

Entre sus grandes obras encontramos la partita "Shoah for Solo Violin and Sacred Temple" o la "Cantata Levi per Violino, Soprano e Orchestra da Camera". Ha escrito la ópera homónima de la novela de Miguel Delibes, Cinco Horas con Mario y los monodramas God's Sketches y Four Sad Seasons Over Madrid por los que recibió los premios Concert Award y Director's Choice de la Boston Metro Opera.

PROGRAMA CONCIERTO

SHOAH FOR SOLO VIOLIN AND SACRED TEMPLE OP. 87

Declamación del Actor/solista

I.- Yom HaShoah

Declamación del Actor/solista

II.-Getto Warszawskie

Declamación del Actor/solista

II.-Tezerin Through the Eyes of the Children

Declamación del Actor/solista

IV.- Bergen – Belsen

Declamación del Actor/solista

V.-Babi Yar

Declamación del Actor/solista

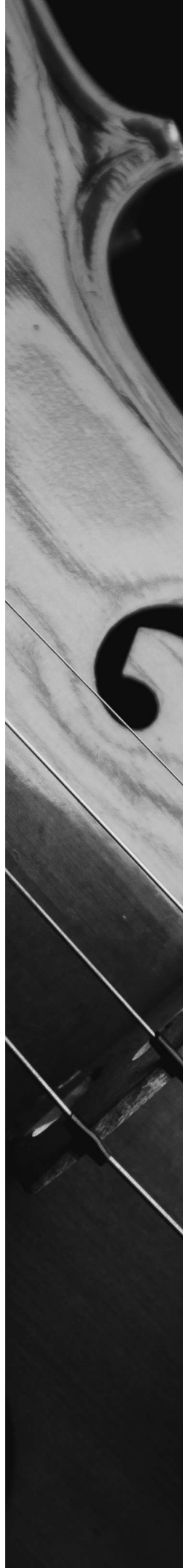
VI.-The Last Breath

Dramatización de los textos

Duración: 75 minutos aprox.

NECESIDADES TÉCNICAS

- Atril en escenario para el solista
- Mesa baja para colocar el violín durante la lectura de los textos introductorios.
- Intérprete o actor para la lectura de los textos

JORGE GRUNDMAN

SHOAH

FOR SOLO VIOLIN AND SACRED TEMPLE

CONTACTO

javier.briongos@miottaemoliere.com

ivangaztainaga@gmail.com

UN PROYECTO DE

Miotta Molière

WWW.MIOTTAEMOLIERE.COM

